

บทที่ ๕

ทัศนคติของแม่ชีและประชาชนที่มีต่อสถานภาพและบทบาทของแม่ชี

ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนและแม่ชีที่มีต่อสถานภาพและบทบาทของแม่ชีในสังคมไทยจะทำการศึกษาวិเคราะห์ควบคู่กันไป เพื่อให้สามารถมองเห็นและเปรียบเทียบกัน ได้ชัดเจนว่าในสายตาของประชาชนและแม่ชีด้วยกันเองมองเห็นว่าหรือมีความคิดเห็นต่อสถานภาพและบทบาทของแม่ชีในสังคมไทยโดยทั่ว ๆ ไปอย่างไรและเปรียบเทียบความคิดเห็นของแม่ชี และประชาชนในแต่ละประเด็น ดังที่จะกล่าวถึงแต่ละด้านดังต่อไปนี้

๑) ความเหมาะสมของศีล ๘ ที่แม่ชียึดถือและปฏิบัติ

ในขณะที่พระสงฆ์มีศีลหรือมีวินัยที่จะต้องยึดถือประพฤติปฏิบัติตามรวมทั้งสิ้น ๒๒๗ ข้อ แต่แม่ชีจะมีเพียงศีล ๘ ข้อที่จะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม คือ

ข้อ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ และไม่ใช้ผู้อื่นฆ่า

ข้อ ๒ เว้นจากการลัก, ฉ้อ ของผู้อื่นด้วยตนเอง และไม่ใช้ผู้อื่นลัก, ฉ้อ

ข้อ ๓ เว้นจากอสังกรรม กรรมอันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์

ข้อ ๔ เว้นจากการพูดคำเท็จ คำไม่เป็นจริง และคำล่อลวงอำพรางผู้อื่น

ข้อ ๕ เว้นจากการดื่มกินสุราและเมรัย เครื่องดองของทำให้ใจคลั่งโกล้งต่าง ๆ

ข้อ ๖ เว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล

ข้อ ๗ เว้นจากการดูฟัง ฟ้อนรำขับร้องและประโคมเครื่องดนตรีต่าง ๆ และหัตถรง
ตบแต่งร่างกายด้วยเครื่องประดับและดอกไม้ของหอม

ข้อ ๘ เว้นจากการนั่งนอนเหนือเตียง ตั้งที่ภายในโล่หนุนและสำลี อาสนะอันวิจิตรไป
ด้วยลวดลายงานด้วยเงินทองต่าง ๆ

ซึ่งศีล ๘ ข้อนี้น้อยที่สุดแม่ชีทุกท่านจะต้องยึดถือปฏิบัติตามให้ได้ แต่อันที่จริงแล้วมี
ไม่น้อยที่แม่ชีนุ่งขาว ห่มขาว โคนผม โคนตัว จะถือปฏิบัติมากกว่าศีล ๘ ข้อนี้นี้ บ้างก็ถือศีล ๑๐ หรือ
มากกว่านี้ และตามระเบียบการปฏิบัติของสถาบันแม่ชีไทย (๒๕๒๒ : ๗-๘) ผู้ที่จะบวชเป็นแม่ชีได้

จะต้องศึกษาในข้อธรรม ๔ ข้อให้เข้าใจ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

๑. คำขอขาว
๒. มารยาท ๕ ที่ว่าการยืน การเดิน การนั่ง การนอนและการพูด
๓. กรรมบท ๑๐ อันได้แก่ กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม เป็นข้อที่ห้ามกระทำในสิ่งที่เป็นข้อห้ามค่านต่าง ๆ
๔. อาราธนาและสมาทานศีล ๘
๕. องค์ของศีล ๘ (องค์สำหรับตัดลิน)
๖. เมรุณสังโยค ๗ คือสิ่งที่จะทำให้พรหมจรรย์เศร้าหมอง
๗. เลขียวัตถ ๗๕ กิจอันพึงกระทำ ข้อควรประพฤติปฏิบัติตาม
๘. สาราณียธรรม ๖ ธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติ
๙. อุปกิเลส ๑๖ เครื่องทำให้เศร้าหมอง

จากศีล ๘ ที่เป็นข้อปฏิบัติของแม่ชีโดยทั่ว ๆ ไปก็ยังมีแม่ชีบางพวกมีความเห็นว่าศีล ๘ ข้อนั้นน้อยเกินไป ควรจะมีการเพิ่มศีลหรือข้อปฏิบัติให้มากกว่านี้ เพราะการที่กำหนดให้แม่ชีต้องปฏิบัติตามศีลมากข้อขึ้นแล้ว โอกาสที่จะทำให้สถานภาพของแม่ชีจะได้การเคารพยกย่องนับถือจากประชาชนก็ย่อมมีทางเป็นไปได้มากขึ้นตามมาด้วย แต่อย่างไรก็ตามสำหรับในสายตาของแม่ชีที่วัดสร้อยทองมีความเห็นว่าศีล ๘ ข้อที่กำหนดให้แม่ชีทุกท่านต้องปฏิบัติตามนั้นมีความเหมาะสมพอดี ไม่มากหรือน้อยเกินไปทั้งหมด ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แม่ชีเหล่านี้เห็นว่าศีล ๘ ข้อนี้เป็นบทบัญญัติที่ไม่มากไม่น้อยเกินไปที่ตนจะปฏิบัติตาม นอกจากบางท่านก็มีความเพียรพยายามเป็นส่วนตัวที่จะถือปฏิบัติในศีลที่มากกว่า ๘ ข้อนี้เอง แต่ก็มีความเห็นโดยทั่ว ๆ ไปว่าศีล ๘ เป็นศีลที่เหมาะสมแล้วสำหรับแม่ชีทั่ว ๆ ไป การที่จะปรับปรุงสถานภาพของแม่ชีให้ดีขึ้นในสายตาของประชาชนทั่ว ๆ ไปนั้นขั้นแรกคือการเคร่งครัดในเรื่องการปฏิบัติตามศีล ๘ ของแม่ชีทั่ว ๆ ไปก่อน เมื่อประชาชนมองเห็นว่าแม่ชีทั่ว ๆ ไปมีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามศีล ๘ ความเคารพยกย่องนับถือก็จะติดตามมาและนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาและการให้ความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนในบทบาทหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของแม่ชีด้วย

แต่ในสายตาของประชาชนมีผู้เห็นด้วยว่าศีล ๘ นั้นเหมาะสมสำหรับแม่ชีประมาณ ๗๓.๑๗ เปอร์เซ็นต์ อีก ๑๙.๕๑ เปอร์เซ็นต์ไม่แน่ใจว่าศีล ๘ นั้นเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากบางคนยังไม่รู้แน่ชัดในศีลทั้ง ๘ ข้อว่ามีอะไรบ้าง บางคนก็ไม่ได้ใกล้ชิดกับแม่ชี เลยไม่ทราบว่าศีลทั้ง ๘ ข้อนั้นมีความเหมาะสมสำหรับแม่ชีแล้วหรือยัง และอีก ๗.๓๑ เปอร์เซ็นต์ เห็นว่าศีล ๘ ข้อนั้นน้อย

เกินไปสำหรับแม่ชี เนื่องจากศีล ๘ ยั้งน้อยเกินไปทำให้มีการบวชเป็นแม่ชีกันได้ง่าย ๆ และทำให้ผู้ที่มิได้ศรัทธาในการบวชเป็นแม่ชีอย่างจริงจังมีโอกาสบวชกันเป็นจำนวนมากและยากต่อการควบคุมความประพฤติปฏิบัติผลติดตามมาทำให้แม่ชีโดยทั่ว ๆ ไป รวมทั้งแม่ชีที่เคร่งในวินัยบางท่านด้วยพลอยไม่ได้รับความเคารพยกย่องนับถือเท่าที่ควร ซึ่งจะพิจารณาเรื่องนี้กันในหัวข้อต่อไป

๒) แม่ชีโดยทั่ว ๆ ไปได้รับการเคารพยกย่องนับถือจากคนทั่ว ๆ ไปมากแล้ว

ในเรื่องของการได้รับความเคารพยกย่องนับถือจากคนทั่ว ๆ ไปนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ถ้าหากแม่ชีได้รับการยอมรับจากคนทั่ว ๆ ไปมากย่อมเป็นที่เชื่อได้แม้ว่าไม่ว่าแม่ชีจะทำอะไร ย่อมได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนส่งเสริมจากประชาชนไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังทรัพย์หรือการแสดงออกซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาในตัวแม่ชี แม่ชีที่วัดสร้อยทองมีความเห็นว่าแม่ชีโดยทั่ว ๆ ไปได้รับการเคารพยกย่องนับถือมากแล้วเพียง ๔๒.๕๕ เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นก็ยังไม่เห็นด้วยว่าแม่ชีโดยทั่ว ๆ ไปจะได้รับการเคารพยกย่องนับถือมากเท่าที่ควรและบางส่วนก็ยังไม่แน่ใจว่าแม่ชีเหล่านี้จะได้รับการนับถือจากประชาชน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนแล้วผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยจะมีความเห็นใกล้เคียงกับแม่ชี คือโดยทั่ว ๆ ไปต่างก็มีความเห็นว่าแม่ชีส่วนใหญ่ก็ได้รับความเคารพยกย่องนับถือจากประชาชนสมควรแก่การที่จะได้รับแล้ว แต่บางคนก็ยังไม่มีความเห็นว่าแม่ชีโดยทั่ว ๆ ไปยังไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควรซึ่งก็เป็นแต่เพียงแม่ชีในบางส่วนแต่ก็มีผลกระทบมายังแม่ชีส่วนรวมด้วย สาเหตุก็จะได้กล่าวถึงในข้อต่อ ๆ ไป

ในเรื่องสถานภาพ บทบาทและการได้รับความเคารพยกย่องนับถือของแม่ชีนั้น เห็นได้ว่าแม้บุคคลเหล่านี้จะไม่ได้หวังอะไรไปมากกว่าการรำเรียนพระธรรมชั้นพื้นฐานและบำเพ็ญภาวนา แต่ก็มิใช่ว่าทุกคนในเรื่องนี้มากกว่าพระสงฆ์โดยทั่ว ๆ ไปเสียอีก และหลายคนก็ได้รับความเชื่อถือในฐานะครู แม่ชีจึงมีบทบาทที่สำคัญแก่ชีวิตชุมชน เช่นกัน เนื่องจากผ่านชีวิตฆราวาสมาสามารถจะให้คำแนะนำที่ปฏิบัติได้และชี้แนะแนวทางพัฒนาจิตใจแก่หญิงอื่นที่มาหาเพื่อรับการปลอบใจ แต่อย่างไรก็ตามภายใต้กฎเกณฑ์ทางพุทธศาสนาในสังคมไทย พระสงฆ์ในฐานะที่เป็นชายได้รับสถานะสูงในสังคมทั้งทางโลกและทางธรรมแม้แม่ชีอาจจะอุทิศตนทางนี้ได้มากเท่า ๆ กันแต่เพราะเป็นหญิงจึงมิได้รับการยกย่องเท่ากับฝ่ายชาย (อุษา ดันติเวชกุล และจิรติ ดิงศภัทย์

๓) สาเหตุที่แม่ชีบางส่วนไม่ได้รับการยกย่องนับถือเท่าที่ควรมีดังต่อไปนี้

๓.๑ แม่ชีมิใช่นักบวชตามหลักพุทธศาสนา นักบวชในพุทธศาสนาจริง ๆ แล้วมีเพียงภิกษุสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์ แม่ชีก็คืออุบาสิกาที่ถือศีล ๘ เท่านั้น ประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปให้ความเคารพนับถือแก่ภิกษุก็เนื่องมาจากเห็นว่าเป็นนักบวชปฏิบัติตามธรรมวินัย ในสายตาของประชาชนในสังคมทั่ว ๆ ไปแล้วเห็นว่าผู้ชายถ้าบวชก็จะเป็นพระสงฆ์ ผู้หญิงถ้าบวชก็เป็นแม่ชีดังนั้นแม่ชีคือนักบวชในสายตาของคนทั่ว ๆ ไปด้วย การที่แม่ชีบางส่วนไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควรทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับเหตุผลข้อนี้ แต่ก็มีอยู่ไม่น้อยที่ไม่แน่ใจและเห็นด้วยกับเหตุผลข้อนี้ที่ทำให้แม่ชีไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควร ส่วนแม่ชีที่วัดสร้อยทองโดยเฉลี่ยก็มีความเห็นในจำนวนเท่า ๆ กันระหว่างผู้ที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจว่าเหตุผลนี้จะนำมาสู่การเคารพยกย่องในตัวแม่ชี

๓.๒ แม่ชีบางส่วนประพฤติดีปฏิบัติตัวไม่ดีไม่เหมาะสมกับสมณะเพศ เช่น การออกไปเที่ยวนั่งขอทานอยู่ในตลาดข้างถนนหนทางหรือไม่มีความสำรวมให้สมกับการเป็นผู้ถือบวช สำหรับเหตุผลข้อนี้ทั้งฝ่ายแม่ชีที่วัดสร้อยทองและประชาชนในละแวกนั้นมีความเห็นตรงกัน เป็นส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนประชากร ทั้ง ๒ พวกต่างเห็นพ้องกันว่า การที่แม่ชีมีความประพฤติกิริยามารยาทไม่ดีงามแม้จะมีแต่เฉพาะแม่ชีบางส่วนเท่านั้น แต่ก็ย่อมมีผลกระทบต่อแม่ชีโดยรวมทั่ว ๆ ไปด้วย แต่ก็มีประชาชนบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับการที่แม่ชีไปเที่ยวขอทานแล้วจะมีผลกระทบต่อ การจะได้รับความเคารพนับถือ เนื่องจากมีความเห็นใจในตัวแม่ชีเหล่านั้น ว่าคงไม่มีใครที่จะอยากมาขอทานถ้าหากไม่เดือดร้อน เนื่องจากแม่ชีไม่มีรายได้ดังเช่นพระสงฆ์การออกมาขอทานก็คล้ายคลึงกับการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์เช่นกัน ฉะนั้นจึงไม่น่าจะเป็นสาเหตุที่จะนำมาสู่ปัญหาดังกล่าวและบางครั้งดูแล้วก็น่าเห็นใจเพราะไม่มีรายได้ ไม่มีอาชีพที่มาขอทานอาจเป็นเพราะมีความเดือดร้อนต้องมีเงินจับจ่ายใช้สอยบ้าง เมื่อขาดคนอุปการะก็ต้องมาทำงานเช่นนี้และส่วนใหญ่แล้วก็มักจะได้แก่แม่ชีในวัยชราที่ออกมาขอทาน บางครั้งดูแล้วก็เหมือนว่าเป็นการบังคับทางอ้อมของวัดที่แม่ชีไปพำนักอยู่ เพราะส่วนใหญ่แล้วการบอกบุญต่าง ๆ พระสงฆ์ในวัดมักจะให้แม่ชีเป็นฝ่ายออกไปเรียหรือบอกบุญกุศลแก่ญาติโยม ฉะนั้นแม่ชีจึงต้องทำตนซึ่งบางครั้งก็ดูเหมือนว่าออกขอทาน ดังนั้นสำหรับประชาชนแล้วในเรื่องความประพฤติดีของแม่ชีจะเพ่งเล็งไปยังเรื่องของความเคร่งในศีลหรือวินัยลักษณะของความสำรวมการวางตนมากกว่า ส่วนแม่ชีที่วัดสร้อยทองจะเพ่งเล็งไปที่เรื่องของการที่แม่ชีออกไปขอทานเป็นประเด็นสำคัญในเรื่องของความ-

ประเพณีที่ไม่เหมาะสม จนทำให้แม่ชีบางส่วนไม่ได้รับการเคารพยกย่องเท่าที่ควร

๓.๓ การทำประโยชน์ต่อศาสนายังน้อยอยู่ สำหรับความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องนี้ ทั้งฝ่ายที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจหรือไม่ตอบนั้นใกล้เคียงกันมาก แต่สำหรับแม่ชีแล้วส่วนใหญ่เห็นว่าพวกตนไม่ค่อยได้มีโอกาสที่จะทำประโยชน์ต่อศาสนาเท่าที่ควร จึงเป็นสาเหตุนำมาสู่การไม่ได้รับการเคารพยกย่อง แม่ชีที่วัดสร้อยทองต่างพากันเห็นว่าแม่ชีสามารถที่จะทำประโยชน์ต่อศาสนาโดยเฉพาะในด้านการเผยแพร่ศาสนาดัง เช่น การสอนศีลธรรมจริยธรรมให้แก่เด็ก-นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ และสมควรจะได้มีโอกาสสอนวิชาดังกล่าวในโรงเรียนต่าง ๆ ทุกจังหวัดโดยอาจจะเริ่มตั้งแต่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดก่อนก็ได้ ซึ่งในเรื่องนี้มีประชาชนไม่น้อยที่มีความเห็นพ้องด้วย เนื่องจากปัจจุบันแล้วแม่ชีมีอยู่ทั่วไปกล่าวได้ว่าทุกจังหวัดเลยก็ได้ และมีไม่น้อยที่มีความรู้พอที่จะทำการอบรมสั่งสอนในด้านศีลธรรมได้ นอกจากนี้การช่วยเผยแพร่ในด้านต่าง ๆ เช่น ทางสื่อมวลชน แม่ชีก็ยังไม่มีโอกาสมากนักที่จะมีบทบาทในด้านนี้ ชั้นแรกก็มีข้อจำกัดจากคุณสมบัติของแม่ชีเอง เนื่องจากแม่ชีไม่มีประสบการณ์ในด้านการเผยแพร่ศาสนาทางสื่อมวลชน เช่น ทางวิทยุ โทรทัศน์หรือสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบัน ท่านกิตติคุณโทได้สังเกตเห็นอุปสรรคข้อนี้ จึงได้มีการสนับสนุนให้มีการอบรมแม่ชี เพื่อให้มีประสบการณ์ที่จะช่วยเผยแพร่ศาสนาทางสื่อมวลชนได้มากขึ้น จากสาเหตุของการที่แม่ชียังทำประโยชน์ต่อศาสนาน้อยอยู่จนมีผลกระทบต่อการเคารพยกย่องนับถือพลอยลดน้อยลงไปด้วย จึงทำให้เหล่าแม่ชีได้พยายามแก้ปัญหานี้โดยการขยายขอบเขตการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมกับสอดแทรกเรื่องการเผยแพร่ศาสนาไปพร้อมด้วย ดังเช่นการสอนด้านแคลคูลัสแก่เยาวชนสตรี ในท้องถิ่นทุรกันดารก็มีการสอนศาสนาควบคู่ไปด้วย

๓.๔ การทำประโยชน์ต่อสังคมยังน้อยอยู่ ทั้งแม่ชีและประชาชนยังมีความเห็นพ้องกันว่าแม่ชียังทำประโยชน์ต่อสังคมน้อยอยู่ โดยเฉพาะประชาชนในละแวกนั้นความผูกพันใกล้ชิดกับแม่ชียังน้อยมาก จึงไม่ค่อยได้ทราบว่าแม่ชีได้มีกิจกรรมหรือทำประโยชน์ต่อสังคมในด้านใดบ้าง ฝ่ายแม่ชีผู้ที่เห็นว่าแม่ชียังทำประโยชน์ต่อสังคมน้อย คิดว่าการทำประโยชน์ให้สังคมน้อยทำให้คนในสังคมไม่ให้ความเคารพนับถือเท่าที่ควร เพราะการที่จะทำงานให้เป็นที่ยอมรับอย่างน้อยก็ต้องทำให้คนในสังคมรู้ว่าตนมีคุณค่าหรือมีประโยชน์ต่อพวกเขา ก่อนในด้านใดด้านหนึ่ง ยิ่งหากมีกิจกรรมที่นำมาซึ่งคุณประโยชน์ต่อสังคมมากเพียงไรคุณค่าของตนย่อมจะเพิ่มตามมากขึ้นเท่านั้น เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่ดำเนินงานโดยสถาบันแม่ชีไทยและสำนักชี่เอง โดยมากแล้วจะเป็นงานด้านชนบทมากกว่างานในเมืองและเป็นงานที่ยังมีขอบเขตจำกัด ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาค

รัฐบาลและเอกชนเท่าที่ควร

๓.๕ ประชาชนไม่เสื่อมใสศรัทธา การที่แม่ชีถือศีลเพียง ๘ ข้อ ซึ่งน้อยกว่าพระสงฆ์มากและบางครั้งก็เท่ากับศีลที่คนธรรมดาทั่ว ๆ ไปยึดถืออยู่ ความศรัทธาหรือนำเสื่อมใสในตัวแม่ชื่อก็ตกลง หรือจากการปฏิบัติตัวของแม่ชีเองประชาชนจึงไม่เสื่อมใสศรัทธา แต่สำหรับสาเหตุข้อนี้แล้ว ทั้งแม่ชีและประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยแน่ใจว่าจะมีผลต่อการเคารพยกย่องนับถือของประชาชน เพราะโดยทั่วไปประชาชนก็มองว่าแม่ชื่อก็คือนักบวชฝ่ายหญิง และทางแม่ชื่อก็มองว่าประชาชนก็มองคนในฐานะนักบวชด้วยเช่นกัน

๔) การที่มีแม่ชีบางส่วนยังประพฤติปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมเท่าที่ควรนั้น เป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

๔.๑ แม่ชียังมีกิเลส ในข้อนี้เป็นสาเหตุใหญ่เป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดทั้งในความคิดเห็นของประชาชนและแม่ชีเอง การที่แม่ชีบางส่วนยังละทิ้งหรือตัดขาดในเรื่องรัก โลภ โกรธ หลง ไม่ค่อยได้จึงทำให้ประพฤติปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมต่อการอยู่ในสภาพของผู้ทรงศีล แต่กระนั้นก็ตาม ย่อมเป็นการยากยิ่งต่อการดำรงชีพอยู่ในโลกโดยการทำให้ละทิ้งจากกิเลสทั้งปวง แต่ถ้าหากได้มีการละวางเสียบ้าง หรือทำตนให้ติดในกิเลสให้น้อยที่สุด ย่อมเป็นที่เชื่อได้แน่นว่าการประพฤติตัวของแม่ชีย่อมจะเป็นที่น่าเสื่อมใสแก่ผู้พบเห็นทั่วไปได้

๔.๒ บุคคลแอบอ้าง มีบุคคลบางพวกจะแอบแฝงมาในครานักบุญอาศัยผ้าเหลืองผ้าขาวเพื่อเลี้ยงชีพ การที่มีแม่ชีบางพวกประพฤติตัวไม่เหมาะสมก็มีสาเหตุมาจากผู้ที่เข้ามาบวชหรืออาศัยผ้าขาวของแม่ชื่อนั้น มีจุดประสงค์ต้องการจะใช้การบวชเป็นแม่ชีบังหน้าเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ของตน ซึ่งประเด็นนี้ทั้งแม่ชีและประชาชนต่างก็คิดว่าเป็นสาเหตุที่สำคัญไม่น้อย เพราะว่าการบวชเป็นแม่ชีย่างว่าการบวชเป็นพระสงฆ์มาก และบางครั้งการควบคุมของทางวัดและทางสำนักก็ทำได้ไม่ทั่วถึง เพราะการไปค้างอ้างแรมนอกวัดนอกสำนักทำได้ง่าย และการบวชก็ได้มีกฎเกณฑ์มากนัก แม้ว่าปัจจุบันจะมีสถาบันแม่ชีไทยได้คอยควบคุมดูแลกดขันในเรื่องการแอบอ้างเอาผ้าขาวของแม่ชีไปประพฤติในทางมิชอบแต่ก็ทำได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งวิธีการที่ใช้ก็ทำได้แต่เพียงการว่ากล่าวตักเตือนผู้นั้นโดยตรงหรือนำตัวส่งสำนักหรือวัดพร้อมแจ้งให้ทางวัดหรือสำนักช่วยว่ากล่าวตักเตือนแต่ก็ทำได้ยาก เพราะไม่มีมาตรการที่จะกำจัดให้เด็ดขาดหรือหมดสิ้นไปได้ ซึ่งในเรื่องนี้ก็เป็นปัญหาที่ทางสถาบันแม่ชีได้พยายามแก้ไขมาตลอดตั้งแต่เริ่มตั้งสถาบันแม่ชีไทยมาจนทุกวันนี้

๔.๓ ขาดการสอดส่องดูแลจากฝ่ายปกครอง ส่วนใหญ่แล้วแม่ชีจะอาศัยอยู่ตามวัด บ้างก็อาศัยอยู่ตามสำนักที่ขึ้นกับวัดบ้างก็แยกขาดจากวัด ดังนั้นส่วนใหญ่ผู้ที่จะปกครองดูแลแม่ชีก็คือเจ้าอาวาสแต่ละวัด หรือแม่ชีที่เป็นหัวหน้าสำนัก ถ้าหากเจ้าอาวาสวัดไหนให้ความสนใจเอาใจใส่สอดส่องดูแลควบคุมความประพฤติของแม่ชีภายในวัด โอกาสที่แม่ชีในวัดนั้นจะประพฤติในทางที่ไม่เหมาะสมก็ไม่ค่อยมี แต่โดยมากแล้วทางเจ้าอาวาสมักจะไม่ค่อยเข้าไปยุ่งเกี่ยวในเรื่องของแม่ชีมากนัก จะปล่อยให้เป็นเรื่องแม่ชีจะปกครองดูแลกันเองมากกว่า ประชาชนและแม่ชีวัดสร้อยทองเห็นว่าปัญหา การขาดการสอดส่องดูแลจากฝ่ายปกครองมีส่วนกระทบต่อการประพฤติปฏิบัติตัวของแม่ชีไม่น้อย แต่ด้านประชาชนมีจำนวนไม่น้อยที่ไม่แน่ใจว่าการที่แม่ชีประพฤติตัวไม่เหมาะสมนั้น จะเป็นเพราะขาดการสอดส่องดูแลจากฝ่ายปกครอง เพราะส่วนใหญ่แล้วเจ้าอาวาสแต่ละวัดหรือหัวหน้าสำนักแม่ชีย่อมจะต้องคอยสอดส่องดูแลห้ามปรามอยู่แล้ว แต่การกระทำบางครั้ง เช่น แม่ชีออกไปขอยาน บางวัดก็ไม่ได้คิดว่าเป็นการประพฤติตัวไม่เหมาะสม เพราะมีอยู่มากที่ทางวัดต้องอาศัยแม่ชีในการออกเรียโรหรือบอกบุญแก่ญาติโยม หรือแม้กระทั่งประชาชนเองบางครั้งมองดูว่าแม่ชีออกมาเรียโรไม่ว่าจะเป็นเพื่อเข้าผลประโยชน์ตนเองหรือเพื่อเข้าผลประโยชน์ของวัดก็พร้อมใจหรือเต็มใจที่จะสละหรือบริจาคทรัพย์สินเงินทอง เพราะต่างก็ถือว่าเป็นการได้ทำบุญทำกุศล โดยเฉพาะถ้าหากเป็นแม่ชีในวัยชราแล้วก็เต็มใจที่จะช่วยทำบุญด้วยมากยิ่งขึ้น และประเด็นที่สำคัญก็คือแม่ชีไม่น้อยที่บางขณะจะไปพักอาศัยอยู่ตามบ้านญาติโยมและบางครั้งก็พักอยู่เป็นเวลานาน ดังนั้นการสอดส่องควบคุมดูแลตลอดจนการอบรมให้ประพฤติตามกฎระเบียบของทางวัดหรือทางสำนักก็ทำได้ยาก และทำให้ความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎระเบียบลดน้อยลงไปด้วย

๔.๔ ขาดการอบรมและปฏิบัติ เนื่องจากแม่ชีส่วนใหญ่จะอยู่ตามวัด การอบรมควบคุมดูแลก็เป็นเรื่องของเจ้าอาวาสหรือหัวหน้าสำนัก แต่เนื่องจากโอกาสที่พระสงฆ์จะใกล้ชิดกับแม่ชีมีน้อยมาก ส่วนใหญ่แล้วจะแยกกันอยู่เป็นสัดส่วน การที่เจ้าอาวาสจะว่ากล่าวตักเตือนหรืออบรมสั่งสอนก็มีน้อย หรือแม้แต่หัวหน้าสำนักแม่ชีเองการว่ากล่าวตักเตือนหรือการอบรมต่าง ๆ ก็ทำได้ไม่มากนัก เพราะเมื่อว่ากล่าวไปแล้วหากแม่ชีจะไม่ปฏิบัติตามก็ยากที่จะกระทำการใด ๆ ที่เด็ดขาดลงไป เพราะบางครั้งความประพฤตินั้น ๆ ไม่ได้ขึ้นเสียหายร้ายแรงเป็นแต่เพียงลักษณะของความประพฤติปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้ที่บวชเป็นแม่ชีเท่านั้น ประชาชนและแม่ชีวัดสร้อยทองมีความเห็นว่าปัญหาของการขาดการอบรมและปฏิบัติตาม ประเด็นสำคัญจะอยู่ที่การปฏิบัติตาม เป็นส่วนใหญ่ การที่ยังมีแม่ชีประพฤติตัวไม่เหมาะสมก็เพราะไม่ยอมปฏิบัติตามคำตักเตือนว่ากล่าวของผู้ดูแลเสียมากกว่า

๔.๕ ความเป็นอยู่ไม่ดี เช่น ชราภาพ เจ็บป่วย ไม่มีรายได้ เมื่อคนเราประสบปัญหาใด ๆ ย่อมต้องหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีต่าง ๆ แม้ชื่อก็เช่นกันที่ประเพณีปฏิบัติคนจนแลดูว่าไม่เหมาะสมไม่ควร ก็มีสาเหตุในแง่ของความเป็นอยู่ไม่ดี เนื่องจากบางท่านก็ชราภาพ ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือเจ็บป่วยจำต้องหาเงินมารักษา หรือว่าไม่มีรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายส่วนตัวบ้าง ด้วยแม่ชื่เอง โดยเฉพาะแม่ชื่ชราภาพไม่มีรายได้ อาศัยทางวัดอยู่ไม่อาจจะไปเปิดศกษาคตรดั่งเช่นพระสงฆ์ได้ หรือแม่แต่กองทุนต่าง ๆ ที่ทางวัดได้รับบริจาคจากประชาชนแม่ชื่ก็ไม่มีส่วนได้รับ แม่ชื่ก็ต้องค้นหาทางช่วยตนเองซึ่งบางครั้งก็ดูไปว่าแม่ชื่ทำตัวเหมือนขอทาน ปัญหาแม่ชื่วัดสร้อยทองส่วนใหญ่แล้วมองเห็นว่ามีผลกระทบต่อการศึกษาของแม่ชื่โดยทั่ว ๆ ไปมาก แต่สำหรับประชาชนมีไม่น้อยที่ไม่แน่ใจว่าสาเหตุนี้จะเป็นปัญหาใหญ่ เพราะเข้าใจว่าทางวัดคงไม่ทอดทิ้งและให้ความอุปการะช่วยเหลืออยู่แล้ว และมองไปว่าแม่ชื่ไม่น่าจะเดือดร้อนในเรื่องนี้เพราะอยู่วัดแล้วอาหารการกินย่อมไม่ขัดสน ความเดือดร้อนในเรื่องขัดสนเงินทองก็ไม่น่าจะมีเพราะปกติทางวัดก็มีผู้มาทำบุญหรือบริจาคให้เป็นประจำอยู่แล้ว

๕) การแก้ปัญหาการศึกษาของเด็กที่ไม่เหมาะสมของแม่ชื่ทางท่าน

จากการที่ยังมีแม่ชื่บางส่วนประเพณีปฏิบัติตัวในทางที่ไม่ควรหรือมิชอบดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องหาทางแก้ไขจากหลาย ๆ ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งการแก้ปัญหานี้ก็มีหลายวิธีการด้วยกัน ซึ่งแต่ละวิธีก็มีทั้งลักษณะของการป้องกันและแก้ไขปราบปรามดังต่อไปนี้

๕.๑ ให้ผู้ปกครองวัด สำนัก และสถาบันแม่ชื่ไทย เข้าควบคุมดูแลให้ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น วิธีนี้ผู้ที่จะได้ผลมากที่สุดก็คือผู้ปกครองวัดและหัวหน้าสำนัก เพราะบุคคลเหล่านี้มีความใกล้ชิดกับแม่ชื่ แต่สำหรับสถาบันแม่ชื่ไทยก็มีส่วนแก้ปัญหานี้โดยการออกตรวจโดยเฉพาะปัญหาแม่ชื่ออกขอทานก็จะมี การตักเตือนอบรมให้เลิกประพฤติดังกล่าว เสียและแจ้งไปยังหัวหน้าสำนักหรือ เจ้าอาวาสให้คอยควบคุมดูแล วิธีนี้เป็นวิธีที่ทั้งแม่ชื่วัดสร้อยทองและประชาชนในละแวกวัดนี้ เห็นด้วยมากที่สุด และต่างก็มีความ เชื่อแน่ว่าหากผู้ปกครองแม่ชื่เหล่านี้ให้ความเอาใจใส่คอยควบคุมดูแลว่ากล่าวตักเตือน แล้วปัญหาความประพฤติมิชอบก็จะลดน้อยลงไป

๕.๒ ให้จับแม่ชื่ที่มีประพฤติมิชอบนั้นสึก เสีย พระสงฆ์ถ้าประพฤติผิดวินัยถ้าผิดร้ายแรง เจ้าอาวาสก็ให้สึกได้ แม่ชื่ก็เช่นกันถ้าประพฤติมิชอบจริง ๆ ก็ควรจะทำเช่นเดียวกันคือให้สึกเสีย แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้วจะไม่ค่อยได้พบหรือได้ยินข่าวว่ามีแม่ชื่ท่านใดที่ประพฤติในทางมิชอบร้ายแรงมาก ดังนั้นการแก้ปัญหาคความประพฤติมิชอบโดยการให้จับแม่ชื่สึก ในสายตาของประชาชนและแม่ชื่

ด้วยกันเองจึงเห็นด้วยไม่มากนัก มีจำนวนมากที่ยังไม่แน่ใจว่าจะมีแม่ชีที่ประพฤติร้ายแรงจนต้องให้สึก เพราะการสึกเป็นวิธีที่ค่อนข้างรุนแรงมาก ปกติแล้วสตรีที่ฝึกไปในทางศาสนาจนบวชเป็นแม่ชีก็มีจำนวนไม่สู้มากนัก การแก้ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติมิชอบ โดยให้สึกเสียก็ไม่ค่อยสมควรนัก แต่ถ้าหากว่ามีการประพฤติร้ายแรงดั่งเดือนไม้ได้ก็ควรให้สึกเสียจะเป็นการดีก็ควรทำในกรณีนี้

๕.๓ การเข้าช่วยเหลือโดยรัฐบาล ตามที่ทราบกันทั่ว ๆ ไปแล้วว่าแม่ชีไม่มีรายได้ไม่ได้ทำมาหากิน ที่มาของรายได้แหล่งใหญ่ก็คือได้รับจากญาติพ่อแม่พี่น้องลูกหลาน ความเป็นอยู่ต่าง ๆ บางพวกก็ได้รับการช่วยเหลือจากทางวัด บางพวกก็ไม่ค่อยได้รับต้องพึ่งตัวเองส่วนใหญ่ก็อาศัยมูลนิธิของสำนักเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องการกินอยู่ ส่วนค่าใช้จ่ายส่วนตัวก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ฉะนั้นเมื่อแม่ชีมีปัญหาขาดเงินทอง สำหรับใช้จ่ายส่วนตัวก็ต้องดิ้นรนชวนขาย โดยการออกไปเที่ยวขอบริจาค ซึ่งทางสถาบันแม่ชีไทยเห็นว่าเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง เพราะเป็นการทำตัวเหมือนขอทาน ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้รัฐบาลก็น่าจะมีส่วนช่วยเหลือ ดังเช่นการจัดสรรงบประมาณให้บางส่วน หรือกำหนดให้เป็นทางการในการลดค่าโดยสารให้แก่แม่ชี เช่นเดียวกับพระภิกษุสงฆ์ สำหรับการแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้แม่ชีเห็นด้วยส่วนใหญ่ แต่ประชาชนมีผู้เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจสาเหตุของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยก็เพราะเหตุผลตามที่เคยกล่าวมาแล้วข้างต้นว่า แม่ชีไม่น่าจะเดือดร้อนเพราะอาศัยวัดอยู่เป็นส่วนใหญ่ ทางวัดก็ให้ความอุปการะอยู่แล้ว

๕.๔ กรมศาสนาเข้าควบคุม ทางพระภิกษุนอกจากจะมีเจ้าอาวาสคอยควบคุมดูแลแล้วยังมีกรมศาสนาที่ทางวัดจะต้องอยู่ในความควบคุมอีกชั้นหนึ่ง เนื่องจากทางกรมศาสนาไม่ได้ถือว่าแม่ชีเป็นนักบวชในศาสนาจึงมิได้เข้าไปควบคุมอะไร แต่สำหรับแม่ชีและประชาชนต่างมีความเห็นพ้องกันส่วนใหญ่ว่าทางกรมศาสนาควรจะไปควบคุมดูแลสำนักแม่ชีและแม่ชีที่อยู่ตามวัดต่าง ๆ นอกจากการควบคุมดูแลก็ควรให้การสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของแม่ชีด้วย เปิดโอกาสให้แม่ชีได้มีการศึกษาอบรมในด้านธรรมศึกษา เพื่อ เป็นกำลังที่จะช่วยเผยแพรศาสนาต่อไป

๕.๕ กรมประชาสงเคราะห์ร่วมกับกรมตำรวจช่วยแก้ไขและให้การสงเคราะห์ สิ่งที่สถาบันแม่ชีไทยได้กระทำการแก้ไขปัญหากการที่มีแม่ชีขอทานก็คือ มีการออกตรวจเมื่อพบก็ตักเตือนอบรมให้เลิกประพฤติเสียและแจ้งต่อหัวหน้าผู้ปกครองดูแล และบางครั้งก็หาทางร่วมมือกับตำรวจช่วยแก้ไข นอกจากนี้แล้วการร่วมมือระหว่างตำรวจกับกรมประชาสงเคราะห์ในการขจัดปัญหาดังกล่าวก็มีความจำเป็น ทางด้านแม่ชีมีความเห็นด้วยกับวิธีการแก้ไขปัญหานี้ แต่สำหรับประชาชนมีไม่น้อยที่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการนี้ เพราะเห็นว่าไม่น่าเอาตำรวจมายุ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพราะ เป็น

ภาพพจน์ที่ไม่ค่อยดี และการที่กรมประชาสัมพันธ์จะยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือให้การสงเคราะห์ ก็ควรเป็นรูปของการช่วยเหลือไปยังสำนักต่าง ๆ ของแม่ชี หรือจัดเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลว่ามีแม่ชีท่านใดเดือดร้อน เจ็บไข้ได้ป่วยก็ควรให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือหรือแจ้งไปยังวัดสำนักต่าง ๆ ว่าถ้าหากมีแม่ชีท่านใดเดือดร้อนก็ให้ขอความช่วยเหลือสงเคราะห์ไปยังกรมประชาสัมพันธ์สงเคราะห์ได้ทุกเมื่อ มิใช่ปล่อยให้แม่ชีเที่ยวไปขอทานแล้วจึงค่อยมาให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ซึ่งเป็นสิ่งไม่ถูกต้องนัก

๕.๖ สนับสนุนให้แม่ชีมีอาชีพ แม้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วประชาชนจะมองว่าแม่ชีก็เป็นนักบวช แต่เนื่องจากแม่ชีส่วนใหญ่หรือกล่าวได้ว่าแทบทั้งหมดไม่อาจจะออกบิณฑบาต เช่นพระสงฆ์ได้ ฉะนั้นรายได้ต่าง ๆ ก็ต้องคอยอาศัยญาติโยม เนื่องจากปัจจุบันได้มีการอบรมแม่ชีในด้านเกษตร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนควบคู่ไปกับการสอนธรรมแก่เยาวชนสตรีในท้องถิ่นกันดาร หรือแม่ชีบางท่านก็มีฝีมือในทางเย็บปักถักร้อยอยู่แล้ว หรือบางท่านก็อาศัยงานฝีมือของตนนำมาซึ่งรายได้ ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ถ้าหากพิจารณาบททวนแล้วจะเห็นว่าแม่ชีจำนวนไม่น้อยที่มีความสามารถในด้านการประดิษฐ์หรือเย็บปักถักร้อย ซึ่งถ้าหากได้มีการสนับสนุนส่งเสริมงานด้านนี้ให้แพร่หลายและตั้งเป็นหน่วยจัดหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของแม่ชี ก็จะเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยขจัดปัญหาแม่ชี-ขอทานออกไปได้ และยังเป็นการเพิ่มพูนรายได้แก่แม่ชีกันเองซึ่งจะมีผลต่อการจัดค่า เนิบกิจกรรมต่าง ๆ ในอันที่จะช่วยปรับปรุงสถานภาพของแม่ชีได้ เพราะเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่สถาบันแม่ชี-ไทย ก็ได้มีการจัดจำหน่ายงานฝีมือดังกล่าวโดยเฉพาะชุดของแม่ชีและงานประดิษฐ์อื่น ๆ แต่ก็ยังเป็นการทำในวงแคบและมิงานไม่มากนัก ถ้าหากได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการขยายขอบเขตการจัดสิ่งของจำหน่ายให้มากขึ้นย่อมจะเป็นหนทางซึ่งนำมาสู่รายได้ของแม่ชีแต่ละท่านและส่วนรวมในที่สุด สำหรับปัญหานี้กล่าวได้ว่าเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ของแม่ชีที่วัดสร้อยทอง เห็นด้วยกับวิธีนี้ แต่สำหรับประชาชนก็มีผู้เห็นด้วยแต่ไม่ถึงห้าสิบเปอร์เซ็นต์ ที่เหลือยังไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจ เพราะในสายตาแล้วยังเห็นว่าแม่ชีเป็นนักบวชไม่ควรสนใจเรื่องอื่น ๆ นอกจากการศึกษาทางด้านธรรมและช่วยเผยแผ่ศาสนา ต้องละซึ่งกิเลสทั้งหลาย ยุ่งเกี่ยวกับทางโลกให้น้อยที่สุด ควรใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้ทางด้านธรรมะให้มากที่สุด การที่จะมาทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยเป็นสิ่งไม่ควรทำ เพราะจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและปฏิบัติธรรม จะทำให้ความเลื่อมใสศรัทธาที่จะมีต่อแม่ชีลดน้อยลงไปอีกทั้ง ๆ ที่ในปัจจุบันความเลื่อมใสศรัทธาในตัวแม่ชีก็มีน้อยอยู่แล้ว

๖) การบวชชีก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ต่าง ๆ

ในสังคมไทยเราผู้ชายเมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ก็จะมีบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งระยะเวลาบวชนานเท่าไรก็ได้แล้วแต่สะดวก ส่วนใหญ่ก็พรรษาหนึ่งเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูมา ดังนั้นการบวชของผู้ชายจึงมีความสำคัญมากเพราะทำให้พ่อแม่ได้บุญ ถ้าหากหันมามองในแง่การบวชของผู้หญิงไทยเราบ้าง ผู้หญิงไทยจะบวชได้ก็มีแต่การบวชเป็นแม่ชี ซึ่งไม่ได้มีกำหนดอายุแน่นอน โดยทั่ว ๆ ไปแล้วก็มักจะเป็นการบวชของผู้ที่อยู่ในวัยสูงอายุที่ต้องการหาความสงบในบั้นปลายของชีวิต แต่ถ้าหากเป็นผู้ที่อยู่ในวัยสาวก็มักจะถูกมองว่าเป็นผู้ที่มาบวชเพราะต้องการหนีปัญหาทางโลก แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาให้ดีแล้วการบวชชีก็นับว่ามีคุณประโยชน์ไม่น้อยไปกว่าการบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ ดังที่จะพิจารณาประโยชน์ของการบวชเป็นแม่ชีในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

๖.๑ ทำให้จิตใจสงบ ไม่ฟุ้งซ่านหรือคิดมาก เพราะผู้ที่เข้ามาบวชเป็นแม่ชีจะต้องยุติความวุ่นวายทั้งหลายทางโลก เพราะจะต้องหมั่นศึกษาปฏิบัติธรรมรักษาศีลอยู่เป็นกิจวัตร การบวชชีก่อให้เกิดประโยชน์ข้อนี้มากในสายตาแม่ชีที่วัดสร้อยทองแล้วร้อยเปอร์เซ็นต์เห็นด้วยกับประโยชน์ข้อนี้ สำหรับประชาชนก็เกือบจะร้อยเปอร์เซ็นต์เช่นกัน ที่เหลือยังไม่แน่ใจ ก็มีเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่าผู้ที่มาบวชชเป็นเพียงการพยายามหนีปัญหาทางโลก แต่ก็ยากที่จะตัดปัญหาให้พ้นตัวไปได้ คือยากที่จะมีจิตใจสงบไม่คิดมากเป็นการหนีปัญหาไม่กล้าเผชิญความจริง ดังนั้นการบวชชจึงไม่น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ข้อนี้ หรืออาจจะเกิดประโยชน์ก็ได้หากผู้นั้นสามารถจะละทิ้งสิ่งต่าง ๆ ทางโลกได้หมด แต่ก็คงมีไม่มากนัก

๖.๒ เป็นทางออกในการแก้ปัญหาชีวิต ส่วนมากคนโดยทั่วไปมักมองว่าผู้ที่บวชชมักเป็นผู้ที่มีปัญหาในชีวิต ประสบความผิดหวังในชีวิตการครองเรือน ออกหักหรือมีปัญหาอื่น ๆ เช่น ไม่อาจทำสิ่งที่ตนตั้งใจหรือมุ่งหวังไว้ เมื่อไม่มีทางแก้ไขปัญหาก็กหาทางออกโดยการบวชชเสีย เพราะมองเห็นว่าการบวชชเป็นทางออกที่ดี ซึ่งก็เป็นหนทางออกที่ดีไม่น้อยเพราะไม่ไปทำตัวให้เป็นภาระต่อสังคม หรืออย่างน้อยแม้จะไม่ได้อะไรเลยแต่ผู้บวชชก็ยังมียุทธแห่งใหม่ในชีวิต ไม่ท้อถอยหรือว่าหมดอาลัยตายอยากไปเลย ซึ่งประโยชน์ข้อนี้ทั้งแม่ชีและประชาชนต่างก็เห็นด้วยประมาณ ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยหรือไม่แน่ใจนั้นก็เพราะว่าไม่มีความคิดว่าการบวชเป็นแม่ชีจะเป็นการบวชของผู้ที่ต้องการจะหาทางออกในการแก้ปัญหาชีวิต แต่น่าจะเป็นการบวชด้วยสาเหตุอื่นมากกว่า ด้วยเหตุนี้การบวชชจึงไม่ถือว่าเป็นประโยชน์ในข้อนี้

๖.๓ ทำให้ผู้บวชได้ทำบุญรักษาศีล ตามระเบียบปฏิบัติของแม่ชีแล้วจะต้องมีการปฏิบัติรักษาศีลกันทุกคนไม่มียกเว้น ประโยชน์ของการทำบุญรักษาศีลข้อนี้แม่ชีเห็นด้วยหมดทุกท่าน แต่สำหรับประชาชนส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกับคุณประโยชน์ข้อนี้ แต่บางส่วนยังไม่แน่ใจนักว่าแม่ชีที่บวชอยู่นั้นจะปฏิบัติรักษาศีลที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน เคร่งครัดจริง

๖.๔ การบวชชีก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ที่ทำให้เข้าใจในหลักธรรมและนำไปปฏิบัติ การบวชชีในระหว่างที่บวชอยู่ก็จะทำให้ได้มีโอกาสศึกษาหลักธรรมต่าง ๆ และถ้าหากได้นำหลักธรรมเหล่านั้นมาปฏิบัติก็ย่อมก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ตนได้ ซึ่งถ้าหากผู้ที่บวชชีได้มีการนำหลักธรรมไปปฏิบัติย่อมมีประโยชน์แน่ แต่ประชาชนยังไม่แน่ใจว่าแม่ชีจะมีการนำหลักธรรมไปปฏิบัติจริง เพราะถ้าหากมีการนำไปปฏิบัติจริงแล้ว คงจะไม่มีภาพพจน์อันไม่สู้จะดีงามของแม่ชีบางส่วนปรากฏมาแน่

๖.๕ มีความรู้ในทางศาสนามากขึ้น ผู้ที่บวชถ้าหากยังอยู่ในวัยไม่ชราสัก ก็มักจะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านศาสนาหรือธรรมศึกษามากขึ้น แต่ผู้ที่อยู่ในวัยชรา ก็มักจะเลือกศึกษาด้านวิปัสณากรรมฐานเท่านั้น การบวชชิจึงมีประโยชน์ในแง่ที่ทำให้แม่ชีได้มีโอกาสศึกษาหรือมีความรอบรู้ในทางศาสนามากขึ้น แต่จากที่กล่าวมาแล้วว่าแม่ชีที่อยู่ในวัยสูงอายุ ซึ่งมีอยู่จำนวนไม่น้อยมักจะไม่ค่อยได้ชวนขยายศึกษาหาความรู้อะไร ดังนั้นทั้งแม่ชีและประชาชนบางส่วนจึงไม่แน่ใจว่าการบวชชีก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านนี้แก่ผู้ที่มาบวช

๖.๖ ครอบครัวยุติบุญ การบวชชีก็น่าจะมีโอกาสทำให้ครอบครัวได้บุญเช่นเดียวกับการบวชพระ แต่แม้กระนั้นก็ตามส่วนใหญ่ก็ยังถือว่าไม่ได้บุญมาก เท่ากับการบวชพระ

๖.๗ ทำให้ครอบครัวศรัทธาในศาสนามากขึ้น ในสายตาของแม่ชีแล้วคิดว่าการบวชชีเป็นการชักจูงจิตใจให้คนในครอบครัวตลอดจนญาติสนิทมิตรสหายให้หันมาสนใจและศรัทธาในศาสนามากขึ้น แต่สำหรับประชาชนแล้วประโยชน์ข้อนี้ก็มิบังแต่ก็มีอยู่มากที่ไม่แน่ใจว่าการบวชชีก่อทำให้ครอบครัวหันมาศรัทธาในศาสนาเพิ่มขึ้น

๖.๘ ด้ดการะความกังวลของครอบครัว เนื่องจากผู้ที่มาบวชชีโดยทั่ว ๆ ไปจะเห็นมีไม่น้อยที่อยู่ในวัยสูงอายุ ประโยชน์ข้อนี้ทางฝ่ายแม่ชีมีความคิดว่ามีส่วนช่วยลดภาระด้ดความกังวลของครอบครัวที่จะมีต่อตนเองไปได้มาก เพราะในปัจจุบันต่างคนต่างก็มีภาระหน้าที่การงานที่ต้องทำหรือช่วยเหลือตนเองมากขึ้นผิดกับสังคมสมัยก่อน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยชรา ถ้าหากมาบวชชีก็น่าจะเป็น

การช่วยลดภาระความกังวลของครอบครัวที่จะมีต่อตนเองไปได้มาก สำหรับผู้ที่ยังอยู่ในวัยสาวก็มี ส่วนช่วยลดภาระความกังวลของครอบครัวที่จะมีต่อตนเองไปได้เช่นกัน อย่างน้อยก็จะไม่หันไปใช้ชีวิตในทางผิด ๆ หรือในทางที่สังคมไม่พึงปรารถนาได้ ด้านประชาชนเห็นว่าการบวชชียช่วยลดภาระความกังวลของครอบครัวลงไปได้บ้าง แต่ก็ยังมีไม่น้อยที่เห็นว่าแม้มันในครอบครัวจะไปบวชชียก็ไม้อาจลดภาระความกังวลลงไปได้ ถึงอย่างไรก็ยังคงต้องห่วงและต้องคอยไปดูแลส่งเสียอีก

๖.๘ มีโอกาสช่วยเหลือทำประโยชน์ต่อสังคม ประชาชนในละแวกวัดยังไม่ค่อยเห็นว่า แม่ชีจะมีส่วนช่วยเหลือหรือทำประโยชน์อะไรให้แก่สังคมมากนัก แม้ว่าแม่ชีที่วัดสร้อยทองจะ เข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่สำหรับแม่ชีต่างเห็นว่าการบวชชียได้ทำให้ตนมี โอกาสช่วยเหลือทำประโยชน์ต่อสังคมได้มาก เว้นเสียแต่ว่าวัยหรือคุณวุฒิไม่พร้อม

๖.๑๐ ช่วยเผยแพร่ศาสนา การบวชชียเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีได้มีโอกาสเข้าศึกษา ทางด้านธรรมและนำไปช่วยเผยแพร่ต่อไปได้ แต่จะทำได้มากแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติส่วนตัว ของแม่ชีแต่ละท่านด้วย ตามที่ทราบกันโดยมากแล้วผู้ที่มาบวชส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาที่ไม่สูงนัก ดังนั้นโอกาสที่จะเข้าศึกษาทางธรรมเพื่อนำมาเผยแพร่ย่อมลดน้อยลงไปด้วย จากเหตุผลข้อนี้ ทำให้ทั้งแม่ชีและประชาชนบางส่วนจึงไม่แน่ใจว่าแม่ชีหัว ๆ ไปจะมีโอกาสทำประโยชน์ในการ ช่วยเผยแพร่ศาสนาได้มากนัก

๖.๑๑ ช่วยแบ่งเบาภาระของสังคม คนเราเมื่อยามผิดหวังในชีวิตทั้งด้านหน้าที่การงาน ด้านความรัก ด้านคู่ครองหรือด้านอื่น ๆ ก็อาจจะทำในสิ่งที่บางครั้งไม่เป็นที่ปรารถนาของคนใน สังคม หรือทำตนให้เป็นภาระของสังคมได้ แต่ถ้าหากหันมาบวชชียแทนการกระทำตนให้เป็นภาระ ของสังคมแล้วก็จะ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหรือปัญหาทางสังคมในหลาย ๆ ด้านลงได้ แต่ ประชาชนและแม่ชีบางส่วนยังมีความเห็นว่าคุณประโยชน์ข้อนี้ยังมีน้อยอยู่ ในขณะที่ส่วนใหญ่เห็นด้วย กับประโยชน์ของการบวชชียในข้อนี้

คุณประโยชน์ของการบวชชียที่ได้กล่าวแยกมาเป็นประเด็น ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วพอจะสรุปได้ว่า การบวชชียก่อให้เกิดประโยชน์แยกได้เป็น ๒ ด้านใหญ่ ๆ คือด้านที่เกิดแก่ตัวผู้บวชเอง คือทำให้จิตใจสงบ ซึ่งทั้งประชาชนและแม่ชีต่างเห็นพ้องกัน เป็นส่วนใหญ่คือ เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ส่วนประเด็นอื่น ๆ คือ เป็นทางออกในการแก้ปัญหาหยาบประสบปัญหาชีวิตที่แก้ไม่ตก ทำให้ผู้บวชชียมีโอกาสทำบุญรักษาดีตลอดจนได้ศึกษาธรรม เมื่อมีความรู้ความเข้าใจก็จะได้นำไปปฏิบัติได้

ถูก ทำให้ตนมีความรู้ในทางศาสนามากขึ้น นี่คือผลดีที่เกิดแก่ผู้บวชเอง ส่วนด้านที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อผู้อื่น ดังเช่น ทำให้ครอบครัวได้บุญ และมีความศรัทธาในศาสนามากขึ้น เป็นการตัดภาระความกังวลที่จะมีต่อผู้ที่บวชชีได้ นอกจากนี้ผู้บวชยังมีโอกาสได้ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ช่วยเผยแพร่พุทธศาสนาและยังช่วยแบ่งเบาภาระของสังคมที่จะต้องคอยแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัติที่สังคมไม่พึงปรารถนาได้ ถ้าหากผู้นั้นไม่ได้บวชเป็นแม่ชี หรือปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาคนชรา ปัญหาสุขภาพจิตของคนในสังคม เป็นต้น

๗) บทบาทที่แม่ชีสมควรจะกระทำ

จากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยทราบว่าแม่ชีได้มีบทบาทในด้านต่าง ๆ อย่างไรบ้าง และบทบาทในแต่ละด้านที่แม่ชีกระทำอยู่แล้วนั้นมีความเหมาะสมหรือสมควรมากน้อยเพียงไรที่จะกระทำต่อไป ในปัจจุบันทางสถาบันแม่ชีไทยรวมทั้งตัวแม่ชีต่างก็พยายามปรับปรุงแก้ไขในเรื่องบทบาทของตนตลอดเวลา แต่การจะทำอะไรก็ตามหากไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมก็ยากที่จะประสบความสำเร็จ สังคมในที่นี้หมายถึงทั้งประชาชนและพวกแม่ชีด้วยกัน ฉะนั้นจึงควรที่จะมาพิจารณาถึงการยอมรับในบทบาทของแม่ชีด้านต่าง ๆ

ก) บทบาททางด้านศาสนา แม่ชีมีความผูกพันกับศาสนาโดยตรง ดังนั้นบทบาทที่สำคัญก็ควรเป็นบทบาทในด้านศาสนา เป็นบทบาทที่ยืน ในที่นี้จะมาพิจารณาบทบาทของแม่ชีทางด้านศาสนาในสายตาของประชาชนและแม่ชีที่วัดสร้อยทอง ว่ามีความคิดเห็น เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยจะพิจารณาไปที่ละข้อดังต่อไปนี้

(๑) บทบาททางศาสนาในด้านการเผยแพร่ศาสนาทางสื่อมวลชน สื่อมวลชนได้แก่วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หรือวารสารบทความต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้โดยทั่ว ๆ ไปแล้วจะเห็นว่าแม่ชีมีโอกาสน้อยมากที่จะมาแสดงธรรมหรือช่วยเผยแพร่ศาสนาทางสื่อมวลชน ทั้งนี้เนื่องจากมีอุปสรรคหลายอย่างดังเช่น แม่ชีเองก็ยังไม่พร้อม การไม่พร้อมในที่นี้หมายถึงความรู้ความสามารถที่จะแสดงธรรม หรือบางครั้งมีความรู้ความสามารถแต่ขาดประสบการณ์หรือไม่มีโอกาส ไม่มีจังหวะขาดผู้ให้การสนับสนุน ก็ทำให้แม่ชีไม่ได้แสดงบทบาทในด้านนี้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ท่านกิตติคุณโศภิตได้ชี้ให้เห็น จึงได้สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมแม่ชีเพื่อเตรียมพร้อมที่จะแสดงบทบาททางด้านนี้ ประชาชนยังไม่ค่อยได้ยินหรือได้พบเห็นแม่ชีแสดงบทบาททางด้านนี้หรือพบเห็นก็แต่น้อย จึงทำให้มีความคิดที่เห็นด้วยกับการที่แม่ชีจะแสดงบทบาทด้านนี้จำนวนไม่มากนัก ทั้งแม่ชีเองและประชาชนบางส่วนต่าง

ก็ยังสงสัยไม่แน่ใจว่าแม่ชีสมควรหรือยังที่จะมีบทบาททางด้านนี้ เพราะต่างก็ยังคงคิดว่าแม่ชีที่มีความรู้ความสามารถยังมีจำนวนไม่มากนัก และเกรงว่าความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่จะมีต่อแม่ชีที่จะแสดงบทบาทในด้านนี้ยังมีไม่เพียงพอ

(๒) บทบาทในการเข้าร่วมกับภิกษุสงฆ์ในพิธีต่าง ๆ ทางศาสนา โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว แม่ชีจะมีโอกาสเข้าร่วมในพิธีทางศาสนากับภิกษุสงฆ์ที่มีพิธีศพบเป็นส่วนมาก ส่วนพิธีอื่น ๆ เช่น ทำบุญขึ้นบ้านใหม่หรืองานบุญอื่น ๆ แม่ชีจะเข้าไปร่วมน้อย แต่โดยทั่วไปแล้วตามวัดที่มีแม่ชีจำนวนมาก ไม่มากนักหรือบางวัดที่มีแม่ชีมาก ๆ ก็ตาม ในวันสำคัญทางพุทธศาสนาแม่ชีก็มักจะเข้าร่วมพิธีกับภิกษุสงฆ์ในวัดและประชาชนด้วย เพียงแต่จะแยกอยู่คนละส่วน แต่เนื่องจากที่วัดสร้อยทองแม่ชีจะไม่ได้เข้าร่วมพิธีทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา แต่พิธีทางศาสนาอื่น ๆ เช่น พิธีศพบ เป็นต้น แม่ชีจะเข้าไปร่วมก็ต่อเมื่อมีเจ้าภาพหรือญาติโยมบอกไปเท่านั้น ดังนั้นจึงมีบางส่วนที่มีความไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วยว่า แม่ชีจะไปมีบทบาทร่วมกับพระสงฆ์ในพิธีดังกล่าว นอกเสียจากว่าตนหรือแม่ชีท่านนั้นมีความผูกพันกับผู้ที่จัดงานพิธีนั้น หรือในงานพิธีบางอย่างถ้ามีแม่ชีจำนวนมากเกรงว่าจะเป็นการไม่สะดวก แม่ชีก็ควรแยกออกมาปฏิบัติหรือทำพิธีเสียเองต่างหากจะเป็นการสมควร แต่สำหรับประชาชนส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกับการที่แม่ชีน่าจะเข้ามามีบทบาทในพิธีต่าง ๆ ทางศาสนาพร้อมกับพระสงฆ์ เพราะมีความเห็นว่าแม่ชีก็เป็นเสมือนนักบวชฝ่ายหญิงด้วยเช่นกัน

(๓) บทบาทในการอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน บทบาทในด้านนี้แม่ชีทั้งหมดและประชาชนเกือบทั้งหมดเห็นด้วยว่าแม่ชีสมควรจะได้ทำบทบาทนี้ เช่นเดียวกับพระภิกษุสงฆ์ และต่างถือว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญหรือหน้าที่หลักของแม่ชีด้วย ในปัจจุบันประชาชนหรือสังคมต้องการผู้ที่จะทำหน้าที่อบรมในเรื่องศีลธรรม จริยธรรมจำนวนมาก นอกจากพระภิกษุสงฆ์แล้ว ทั้งแม่ชีและประชาชนต่างมีความเชื่อมั่นว่าแม่ชีไม่น้อยที่จะทำหน้าที่นี้ได้ดีและไม่ค่อยไปกว่าพระภิกษุสงฆ์ เพียงแต่บางครั้งยังขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถของตน

(๔) บทบาทในการช่วยหาเงินสร้างและบำรุงวัด เนื่องจากโดยทั่ว ๆ ไปแล้วแม่ชีจะอาศัยอยู่ที่วัด ดังนั้นจึงสมควรที่จะมีหน้าที่ช่วยสร้างและบำรุงที่ ๆ ตนพักอาศัยอยู่คือวัดด้วย แต่ก็มีประชาชนไม่น้อยที่ไม่แน่ใจว่าแม่ชีสมควรจะมีบทบาทในด้านนี้ เนื่องจากการทำงานสร้างและบำรุงวัด ถ้าหากถือว่าเป็นหน้าที่ของแม่ชีที่อาศัยอยู่แล้วแม่ชีก็คงจะต้องออกไปเรียโรญาติโยมหรือต้องออกไปช่วยบอกบุญตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งท้ายสุดภาพพจน์ของแม่ชีก็จะดูไม่แตกต่างไปจากการออก

ไปขอทาน เพียงแต่จะมีใบฎีกาจากทางวัดเท่านั้นซึ่งดูเป็นการบังคับแม่ชีให้ประพฤติดังกล่าวโดยทางอ้อม ดังเช่นมีผู้กล่าวว่าบางครั้งแม่ชีก็ต้องทำตัวเหมือนขอทานเที่ยวออกไปเรียไร ซึ่งเป็นการบังคับทางอ้อมจากทางวัดหรือทางเจ้าอาวาส นอกเหนือไปจากการออกไปขอหรือเรียไรด้วยเหตุผลที่มาจากปัญหาส่วนตัว และตามระเบียบปฏิบัติของสถาบันแม่ชีไทยได้กำหนดข้อห้ามไว้ไม่ให้แม่ชีไปเที่ยวแจกฐีกาเรียไรตามบ้านเรือนที่มีโชฎีกา ถ้าหากมิใช่ช่องทางวัด สำนักหรือพระภิกษุสงฆ์ผู้คือช่องทางที่เปิดไว้ให้แม่ชีจะต้องมีบทบาทช่วยเหลือหาเงินสร้างและบำรุงวัดไปในตัวอยู่แล้ว

สำหรับบทบาทของแม่ชีในด้านศาสนา บทบาทที่ทั้งแม่ชีและประชาชนต่างเห็นพ้องกันว่ามีความสำคัญที่สุด และถือว่าเป็นหน้าที่ของแม่ชีทุกท่านไม่ว่าจะอยู่ในวัยชราหรือวัยสาวก็ตาม คือ บทบาทในด้านการสั่งสอนอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน และการเข้าร่วมกับภิกษุสงฆ์ในพิธีต่าง ๆ ทางพุทธศาสนา บทบาทรอง ๆ ลงมาก็เป็นเรื่องของการช่วยเผยแผ่ศาสนาทางสื่อมวลชน ซึ่งเป็นบทบาทที่ต้องใช้เวลาในการสร้างศรัทธาตลอดจนการสนับสนุนจากฝ่ายต่าง ๆ บทบาทนี้จึงจะทำได้สำเร็จ ส่วนบทบาทด้านการหาเงินช่วยสร้างและบำรุงวัดก็สมควรจะทำ แต่ควรระวังในเรื่องภาพพจน์ที่ไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นได้ในขณะที่ทางสถาบันแม่ชีเองก็พยายามจะสร้างภาพพจน์ที่ดีของแม่ชีโดยทั่ว ๆ ไป

นอกจากแม่ชีจะมีบทบาทโดยตรงทางด้านศาสนาแล้ว โอกาสที่แม่ชีจะมีบทบาทในด้านอื่น ๆ หรือจะเข้าร่วมแสดงบทบาทด้านอื่น ๆ เพื่อจะได้เป็นการช่วยสร้างภาพพจน์ที่ดี ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานภาพของตนในสายตาของสังคมให้ดีขึ้น เป็นสิ่งที่สมควรจะทำและแม่ชีเองก็ได้พยายามกระทำอยู่จนทุกวันนี้ แต่เนื่องจากบทบาทอื่น ๆ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองมีอยู่มากมาย ทำให้ต้องมาพิจารณาว่าบทบาทใดที่แม่ชีสมควรจะเข้าไปทำหรือมีส่วนร่วมมากหรือน้อยเพียงไร โดยทั้งนี้จะต้องพิจารณาจากความเหมาะสมที่คนในสังคมนั้น ๆ เห็นด้วย

ข) บทบาทของแม่ชีในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองด้วยสังคมส่วนใหญ่จะมองว่าแม่ชีคือนักบวชที่ละทิ้งชีวิตในทางโลกหันมาใช้ชีวิตในทางธรรม แต่แม้กระนั้นก็ตามแม่ชีก็ยังคงยุ่งเกี่ยวผูกพันกับคนในสังคมอยู่ตลอดเวลา ทางด้านแม่ชีเองก็มองเห็นความสำคัญที่ตนจะต้องเข้าไปมีส่วนหรือมีบทบาทต่าง ๆ ในทางสังคม จึงได้พยายามปรับปรุงบทบาทต่าง ๆ ซึ่งบทบาทใดจะได้รับการยอมรับจากประชาชนและแม่ชีด้วยกันเองมาน้อยเพียงไรก็จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย เพราะถ้าหากบทบาทใดได้รับการยอมรับมากก็ย่อมได้รับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือมาก ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นมากต่อการดำเนินงานของแม่ชี บทบาทต่าง ๆ ของแม่ชีในด้านสังคม

เศรษฐกิจ และการเมือง มีดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับปัญหาชีวิต ปัญหาครอบครัว เห็นได้ว่าประชาชนไม่น้อยเมื่อประสบปัญหาไม่มีที่ปรึกษาหรือที่พึ่งทางใจ ก็มักจะหันเข้าหาพระสงฆ์องค์เจ้า โดยเฉพาะสตรีก็จะหันเข้าหาแม่ชีถ้ามี เรื่องเดือดเนื้อร้อนใจเพราะการเข้าหาสะดวกกว่าการเข้าหาพระสงฆ์ เพราะมีแม่ชีจำนวนไม่น้อยที่ผ่านชีวิตการครองเรือนมาแล้ว กล่าวได้ว่ามีประสบการณ์ในเรื่องปัญหาต่าง ๆ มาบ้าง นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่จะให้คำแนะนำ ปลอบโยน หรือเป็นที่ปรึกษาได้ไม่น้อยเลย สำหรับบทบาทในด้านนี้แม่ชีไม่น้อยที่เห็นด้วย แต่ประชาชนที่เห็นด้วยมีเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น ส่วนผู้ที่ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วยเนื่องจากยังมองเห็นว่าแม่ชียังมีความรู้น้อย และมาบวชก็เพราะมีปัญหา ดังนั้นการจะเป็นผู้ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ นั้นย่อมทำได้ไม่มาก และอีกประการหนึ่งการมาบวชเป็นแม่ชีก็น่าทึ่งกว่าพยายามหนีหลีกเลี่ยงเรื่องทางโลก ต้องการใช้ชีวิตอย่างสงบอยู่แล้ว ถ้าหากประชาชนยังนำเอาเรื่องทางโลกไปปรึกษาหาหรือยุบยอ ๆ ย่อมทำให้จิตใจเกิดความไม่สงบหรือต้องพลอยวุ่นวายไปด้วย คือถ้าหากจะเป็นที่ปรึกษาก็ควรจะให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องทั่ว ๆ ไป แต่มิได้เกี่ยวข้องกับเรื่องปัญหาครอบครัวหรือปัญหาชีวิตมากเกินไปนัก

(๒) การสอนหนังสือเด็กยากจน โรงเรียนแห่งแรกของคนในชนบทหรือแต่เดิมมาก็คือวัด แม้ปัจจุบันโรงเรียนที่อาศัยบริเวณวัดก็ยังมีอยู่อีกมาก ครูในสมัยแรกคือพระสงฆ์ แม้กระทั่งปัจจุบันวัดก็ยังมียุทธาในการเรียนการสอนอยู่ไม่น้อย ตามวัดต่าง ๆ ยังมีเด็กที่ยากจนต้องมาอาศัยพึ่งพาทางวัดอยู่ไม่น้อย การอบรมสั่งสอนจึงเป็นเรื่องของพระในวัดไปด้วย ถ้าหากแม่ชีได้มีโอกาสในการที่จะเข้าช่วยอบรมสั่งสอน ไม่ว่าจะเป็นการสอนในด้านศีลธรรมหรือความรู้อื่น ๆ ก็จะช่วยชาติบ้านเมืองได้ไม่น้อย และปัจจุบันนี้ทางสถาบันแม่ชีไทยก็พยายามส่งเสริมบทบาทในการสอนหนังสือให้แก่เด็กยากจนอยู่เหมือนกัน แต่ขอบเขตของงานยังไม่อาจขยายไปกว้างนัก ซึ่งในเรื่องนี้ทั้งประชาชนและแม่ชีที่วัดสรว้อยทองแทบทั้งหมดเห็นด้วย และให้การสนับสนุนบทบาทด้านนี้ เพราะเห็นว่าเป็นหนทางหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเสมอภาคของประชาชนที่จะมีต่อแม่ชีได้มาก และมีผู้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องนี้ต่อไปว่า เนื่องจากปัญหาของชาวกรุงก็มีอยู่ไม่น้อยเลย ซึ่งถ้าหากได้แม่ชีเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะทำให้ปัญหาสังคมนับตั้งแต่ปัญหาเล็ก ๆ ไปจนถึงปัญหาชั้นร้ายแรงพลอยเบาบางลงไปได้ เช่น ปัญหาเด็กยากจนในสลัม ถ้าหากแม่ชีได้เข้ามาบทบาทในการช่วยอบรมด้านศีลธรรมขัดเกลาจิตใจให้แก่เด็กเหล่านี้ ซึ่งเป็นที่

ทราบกันดีว่าส่วนใหญ่แล้วจะมีพื้นฐานด้านจิตใจของครอบครัวไม่สู้ดีนัก เด็กขาดการเอาใจใส่อบรมดูแลหรือได้รับการศึกษาเท่าที่ควร แม่ซึ่งเป็นผู้ที่น่าจะมีความเหมาะสมในการเข้ามาทำหน้าที่นี้หรือแม้กระทั่งการเข้าสอนศีลธรรมตามโรงเรียนต่าง ๆ หรือการเปิดอบรมสั่งสอนแก่เด็กในละแวกใกล้เคียงวัดในวันเสาร์ อาทิตย์ก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องใช้ระยะเวลาานพอควร แต่ก็น่าจะทำได้ และคิดว่า จะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนไม่น้อยทีเดียว

(๓) เป็นอาสาสมัครท้องถิ่นหรือให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่ว ๆ ไปยามจำเป็นหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน ในยามที่ท้องถิ่นเกิดเหตุฉุกเฉินจำเป็น เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม ยามนี้ผู้คนจะประสบความตระหนกตกตื่นถ้าหากแม่ชีได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยดูแลเด็ก คนชราหรือช่วยพยาบาลคนเจ็บเล็ก ๆ น้อย ๆ จะเป็นการช่วยบรรเทาภาระในยามนั้นไปได้บ้าง รวมทั้งการสละปัจจัยบางอย่างให้แก่ประชาชนผู้ประสบภัยหรือผู้ขาดแคลน ตามที่สถาบันแม่ชีไทยได้กระทำอยู่ ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครไปช่วยดูแลให้กำลังใจในฐานะเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เช่น การช่วยดูแลเด็กและคนป่วยซึ่งเป็นผู้อพยพลี้ภัยที่เขาล้าน จังหวัดตราด เป็นต้น บทบาทเหล่านี้แม่ชีต่างพากันเห็นด้วยอย่างมาก แต่สำหรับประชาชนที่เห็นด้วยก็มีเกินครึ่งเพียงเล็กน้อย นอกนั้นไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย เนื่องจากในยามเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่นนั้น การที่แม่ชีจะเข้าไปยุ่งวุ่นวายด้วยเป็นการไม่สมควร เพราะปัจจุบันสังคมก็พอจะมีหน่วยงานทั้งฝ่ายรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนอาสาสมัครที่เป็นประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปคอยช่วยเหลือทำหน้าที่นี้อยู่แล้ว และการสละปัจจัยที่แม่ชีเองก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ไม่น้อย จึงเป็นเรื่องไม่สมควร ดังนั้นบทบาทของแม่ชีในด้านนี้จึงมีขีดจำกัดมากกว่าบทบาทด้านอื่น ๆ เพราะแม่ชีจะทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้ไม่มากและไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ก็มีเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญรอบรู้หรือผ่านการฝึกอบรมอย่างดีมาคอยให้ความช่วยเหลือดูแลทำหน้าที่นี้อยู่แล้ว แม่ชีจึงควรหันไปมีบทบาทด้านอื่นให้ขยายขอบเขตกว้างออกไปจะดีกว่า

(๔) การอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ปัจจุบันการที่จะเผยแพร่ศาสนาให้ได้ผลจำต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย มิใช่ว่าจะตั้งหน้าตั้งตาอบรมสั่งสอนด้านศาสนาแต่เพียงอย่างเดียว เพราะถ้าหากทำเช่นนี้แล้วผลที่จะได้รับนั้นก็จะได้ไม่สมกับความมุ่งหวังหรือตั้งใจไว้ การเผยแพร่ศาสนาจะได้ผลดีก็จะต้องมีการนำเอาสิ่งอื่น ๆ มาเป็นสิ่งล่อหรือจูงใจประกอบไปด้วย เช่น การให้ความรู้ในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันหรือนำไปใช้ประโยชน์ให้เห็นผลทันตาเป็นต้นว่า การสอนด้านเคหศิลป์ การเย็บปักถักร้อย งานฝีมือต่าง ๆ การประกอบอาหาร งานด้านการช่างอื่น ๆ ซึ่งบางครั้งก็เป็นงานที่ส่งเสริมอาชีพที่จะนำรายได้พิเศษให้แก่ประชาชนได้ด้วย

ซึ่งการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเผยแพร่ศาสนา จะทำให้ประชาชนมีความสนใจในศาสนาพร้อมทั้งได้ประโยชน์อื่นควบคู่ไปด้วย และจะเห็นคุณค่าของศาสนามากกว่าการมุ่งสอนศาสนาแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งบทบาทในด้านนี้ทั้งประชาชนและแม่ชีต่างเห็นพ้องกัน เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ว่าแม่ชีสมควรเข้ามามีบทบาทในด้านนี้

(๕) การดูแลคนชราและพยาบาลคนป่วยอนาถา บทบาทในด้านการดูแลคนชราและพยาบาลคนป่วยอนาถาเป็นสิ่งที่แม่ชีทำได้แม้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วตามสถานสงเคราะห์คนชราหรือคนป่วยอนาถาที่อยู่ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ล้วนแต่มีเจ้าหน้าที่ที่คอยให้ความดูแลช่วยเหลืออยู่แล้วก็ตาม แต่บางครั้งด้านจิตใจหรือกำลังใจแล้วเจ้าหน้าที่เหล่านั้นไม่อาจเข้าถึงได้ ซึ่งถ้าหากแม่ชีได้เข้าไปมีบทบาทช่วยดูแลหรือคอยให้กำลังใจแก่บุคคลเหล่านี้ก็จะ เป็นผลดีและเป็นการสร้างกุศลไม่น้อย สำหรับแม่ชีและประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับบทบาทในด้านนี้ แต่ก็มีส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจว่าการที่แม่ชีจะเข้าไปทำบทบาทดังกล่าวนี้ จะเป็นการสมควรเนื่องจากเกรงว่าจะช่วยอะไรไม่ได้มาก ประกอบกับบุคคลดังกล่าวเหล่านี้ก็มีเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่โดยตรงอยู่แล้ว

(๖) บทบาทในการช่วยหาเสียงสนับสนุนผู้แทนและการไปออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้แทนไม่ว่าจะเป็น สส.หรือ สจ. บทบาทในด้านนี้ทั้งแม่ชีและประชาชนต่างไม่มีผู้เห็นด้วยเลยแม้แต่คนเดียว เพราะถือว่านักบวชไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเลยแม้แต่คนเดียว

๔) การปรับปรุงแก้ไขบทบาทของแม่ชีในสังคม

จากบทบาทต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว และบทบาทแต่ละด้านในสายตาของประชาชนและแม่ชีที่วัดสร้อยทอง บางบทบาทประชาชนและแม่ชีต่างก็เห็นด้วยและให้การสนับสนุนมาก แต่บางบทบาทแม่ชีเห็นด้วยมากแต่ประชาชนไม่ค่อยเห็นด้วยเท่าไร เพื่อที่จะให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี และประชาชนให้การยอมรับสนับสนุนจึงสมควรที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขบทบาทต่าง ๆ ที่แม่ชีดำเนินการอยู่ จึงจะมาพิจารณาบทบาทที่ควรจะแก้ไขปรับปรุงดังต่อไปนี้

๔.๑ ให้แม่ชีเลิกยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอก ไม่ว่าจะเป็นบทบาทประเภทใดในทางสังคม ด้านประชาชนผู้ที่ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจรวมแล้วมีมากกว่าผู้ที่เห็นด้วยกับการที่แม่ชีเลิกยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอก เพราะแม่ชีสมควรจะมีบทบาททางโลกบ้างไม่ควรละทิ้งไปเลย เพราะแม่ชียังต้องพึ่งพาสังคมภายนอกอยู่ แต่อย่างไรก็ตามก็ควรจะพิจารณาบทบาทต่าง ๆ ให้ดีเสียก่อนว่าควรจะ

เข้าไปมีส่วนร่วมหรือ เกี่ยวข้องด้วยมากนักเลย เพราะสังคมยังถือว่าแม่ชี เป็นนักบวชควรวีชี เวลาส่วนใหญ่ในการศึกษาหาความรู้ทางธรรม และ เวลาที่เหลือก็ช่วยเหลือทำประโยชน์ต่อสังคม ส่วนรวมบ้าง มิใช่จะหันหลังให้แก่โลกภายนอกเลย สำหรับแม่ชีที่วัดสร้อยทอง เองส่วนมากแล้วจะไม่เห็นด้วยกับการที่แม่ชีจะ เลิกยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอก เพราะเห็นว่า การที่แม่ชีจะมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับโลกภายนอกก็จะเป็นการช่วยปรับปรุงหรือช่วยยกสถานภาพของตนเองในสังคมให้สูงขึ้นได้ทางหนึ่ง

๔.๒ แม่ชีควรจะมีบทบาทในการดูแลวัดและศาสนามากขึ้น ทั้งแม่ชีและประชาชน เห็นด้วยอย่างมากในบทบาทด้านนี้ และถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่แม่ชีจะต้องทำ เพราะนอกจากพระสงฆ์แล้วแม่ชีก็ควรจะได้มีส่วนช่วยกันบำรุงรักษาวัดหรือสำนักตลอดจนช่วยในการเผยแพร่ศาสนา คอยสอดส่องดูแลมิให้แม่ชีด้วยกันเองไปทำให้ศาสนาหมอง แม้ว่าแม่ชีบางส่วนจะอาศัยสำนักที่มิได้ขึ้นอยู่กับทางวัดก็ตาม แต่ก็สามารถที่ช่วยในด้านนี้ได้มากเช่นกัน โดยการเข้าร่วมกับทางสถาบันแม่ชีไทยในการช่วยเผยแพร่ศาสนาตามโครงการต่าง ๆ ที่ทางสถาบัน ฯ จัดขึ้น

๔.๓ การปรับปรุงแก้ไขให้แม่ชีมีบทบาทเพิ่มขึ้นในสังคมทุกด้าน เท่าที่เหมาะสม ทั้งแม่ชีและประชาชนส่วนใหญ่ต่าง เห็นด้วยกับการที่แม่ชีจะเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในทางสังคมทุก ๆ ด้านเท่าที่เห็นว่าเหมาะสม ซึ่งบทบาทที่น่าจะปรับปรุงให้แม่ชี เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นหรือลดบทบาทลงก็พิจารณาจากการให้ความเห็นชอบด้วยทั้งแม่ชีและประชาชนตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว เพื่อเป็นการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีของแม่ชีในสายตาของคนทั่ว ๆ ไป

บุคคลและหน่วยงานที่ควรมีส่วนในการช่วยปรับปรุงสถานภาพและบทบาทของแม่ชี

อย่างไรก็ตามการปรับปรุงแก้ไขสถานภาพและบทบาทของแม่ชี ลำพังแต่แม่ชีเองจะเป็นผู้คอยปรับปรุงแก้ไขแต่ฝ่ายเดียวก็ย่อมไม่ได้รับผลสำเร็จ หรือได้รับผลที่ยังไม่สมบูรณ์ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่อาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขด้วยดังต่อไปนี้

ก) ประชาชน ประชาชนควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้โอกาสแก่แม่ชีที่จะปรับปรุงสถานภาพและบทบาท ดังเช่น การเปิดโอกาสให้แม่ชีเข้าสอนศีลธรรมตามโรงเรียนต่างๆ ให้ความอุปการะร่วมมือแก่แม่ชีที่มีความประพฤติดี เช่น ช่วยทำบุญหรือบริจาค เงินทองเพื่อช่วยในการทำกิจกรรมต่าง ๆ งดการให้แก่แม่ชีที่ชอบทำตัว เอาศาสนาบังหน้า เพื่อการหากินหรือแม่ชีขอราน

เพื่อจะได้ลบล้างภาพพจน์ที่ไม่ดี ช่วยปรับปรุงส่งเสริมทัศนคติในทางที่ดีต่อแม่ชี ตลอดจนช่วยสร้างความศรัทธาเลื่อมใสในตัวแม่ชี โดยการอย่าบวชถ้าหากคิดว่าตนเองยังไม่มีความพร้อมหรือไม่สามารถจะช่วยทำประโยชน์อะไรต่อศาสนาหรือต่อสังคมได้ หรือไม่พร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อปฏิบัติของสำนักหรือทางวัด

ข) แม่ชี สำหรับแม่ชีเองควรจะเฝ้าหาความรู้ใส่ตน ไม่ว่าจะ เป็นความรู้ในด้านธรรมะหรือความรู้ด้านอื่น ๆ ที่สามารถจะนำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้ ควรทำตนให้อยู่ในศีลในธรรม รักษากฎระเบียบของสำนักหรือของทางวัด ไม่ประพฤติตัวออกนอกกลุ่ นอกทาง ตนเองไม่ประพฤติออกนอกกลุ่ นอกทางแล้วก็ต้องคอยช่วยสอดส่องคอยดูแลช่วยตักเตือนมิให้แม่ชีท่านอื่นประพฤตินในทางที่ไม่ถูกไม่ต้องด้วย เพื่อจะได้ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน ผู้ที่เป็นหัวหน้าสำนักก็ควรเอาใจใส่ตรวจตราให้แม่ชีภายในสำนักประพฤติตัวอยู่ในกรอบ ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการร่วมกิจกรรมที่เห็นว่าดีมีประโยชน์ต่อแม่ชีด้วยกันเองและต่อสังคม นอกจากนี้แล้วควรหาทางเผยแพร่กิจการของแม่ชีว่าได้ทำอะไรกันบ้าง เพื่อสร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในหมู่ประชาชนทั่วไป เนื่องจากในปัจจุบันมีประชาชนน้อยมากที่ทราบว่าแม่ชีได้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีความเข้าใจในตัวแม่ชีไม่ถูกต้องนัก คิดว่าแม่ชีเพียงแต่อาศัยวัดอยู่ไปวัน ๆ ไม่ค่อยได้ทำอะไร นอกจากนี้แล้วแม่ชีควรหาทางชักจูงให้แม่ชีด้วยกันเอง เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อจะได้ เป็นการช่วยปรับปรุงสถานภาพและบทบาทของตนเองให้ดีขึ้น

ค) พระภิกษุสงฆ์ การปรับปรุงสถานภาพและบทบาทของแม่ชี นอกจากแม่ชีจะเป็นตัวจักรสำคัญแล้วพระสงฆ์ก็เป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยในการปรับปรุงสถานภาพ และบทบาทของแม่ชีด้วยไม่น้อยเลย เพราะพระสงฆ์จะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดแม่ชีมากและยังเป็นผู้ที่จะให้การอบรมดูแลแม่ชีให้ประพฤติอยู่ในศีลในธรรมรวมทั้งเป็นผู้ที่จะให้การสนับสนุนให้แม่ชีได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้มาก เป็นผู้ที่สร้างความเข้าใจตลอดจนทัศนคติที่ดี ของประชาชนที่พึงมีต่อแม่ชีทั่ว ๆ ไปได้ เพราะพระสงฆ์เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนทั่ว ๆ ไปอยู่แล้วในฐานะที่เป็นผู้นำในทางศาสนา ดังนั้นเมื่อพระสงฆ์เห็นว่าสิ่งใดดีงามสมควรกระทำก็จะชักชวนให้ประชาชนเห็นคล้อยตามได้มาก เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วหากวัดใดพระสงฆ์ให้การสนับสนุนเอาใจใส่ปกครองดูแลแม่ชีอย่างใกล้ชิด ประชาชนก็จะพลอยมีความใกล้ชิดและ เข้าใจในตัวแม่ชีมากขึ้นตามไปด้วย หรือวัดใดที่เจ้าอาวาสเห็นว่าแม่ชีเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการช่วยเผยแพร่ศาสนาได้มาก และเห็นว่าควรได้รับการอุปถัมภ์ค้ำชู ทางวัดก็

อาจจัดกองทุน เพื่อให้ประชาชนบริจาคไว้เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของแม่ชีบ้าง จะได้ตัดปัญหาการขาดแคลนทรัพย์ เนื่องจากแม่ชีไม่อาจจะออกปณิธาตหรือร่วมพิธีต่าง ๆ ทางศาสนาได้ดังเช่นพระสงฆ์ นอกจากนี้การอบรมสั่งสอนหรือการถ่ายทอดความรู้ในด้านธรรมะให้แก่แม่ชีเพื่อจะได้ให้แม่ชีไปช่วยสั่งสอนอบรมแก่ประชาชน เป็นการเพิ่มคนช่วยเผยแผร์ศาสนาอีกแรงหนึ่งก็เป็นสิ่งจำเป็นที่พระสงฆ์ควรจะทำอย่างยิ่ง เพราะสภาพสังคมในปัจจุบันถ้าได้แม่ชีมาช่วยในการเผยแผร์ศาสนาก็จะยิ่งทำให้ประชาชนได้รับรู้และสัมผัสกับศาสนาใกล้ชิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่สตรีเพศ

ง) สถาบันแม่ชีไทย สถาบันแม่ชีไทยเป็นองค์กรที่แม่ชีร่วมกันจัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการดำเนินงานก็คือการปรับปรุงสถานภาพและบทบาทของแม่ชีโดยเฉพาะ ฉะนั้นการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ จึงเน้นไปในด้านการช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่สังคมมาก นอกจากนี้แล้วสถาบันแม่ชีไทยยังมีโอกาสที่จะช่วยปรับปรุงสถานภาพและบทบาทของแม่ชี โดยการช่วยหาทางให้มีการจัดอบรมสั่งสอนให้แม่ชีมีความรู้ความสามารถไม่ว่าจะเป็นในด้านธรรมะ ด้านงานฝีมือหรือด้านอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ และจะได้ช่วยพระสงฆ์ในกิจการด้านศาสนาอีกทางหนึ่ง รวมทั้งการจัดระบบการปกครองแม่ชีทั่วประเทศ ควรหาทางชักจูงให้แม่ชีตามวัดและสำนักที่ยังมิได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสถาบันแม่ชีไทย หันมาเป็นสมาชิกเพื่อความเรียบร้อยเรียบร้อย ในการปกครองและจะได้ทำการควบคุมให้แม่ชีประพฤติตัวตามระเบียบกฎเกณฑ์เดียวกัน โดยที่ทางสถาบันแม่ชีไทยจะต้องทำให้แม่ชีที่ยังมิได้เป็นสมาชิก เห็นว่าการเป็นสมาชิกแล้วจะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์อะไรบ้างหรือก่อให้เกิดผลดีอย่างไร ด้วยการหาทางให้แม่ชีมีรายได้ดังเช่นที่ทางสถาบันแม่ชีไทยทำอยู่ปัจจุบัน ก็คือการจำหน่ายชุดแม่ชีที่ตัดเย็บโดยแม่ชีสมาชิก รวมทั้งงานฝีมือต่าง ๆ แต่ก็ยังมีไม่มากนัก ซึ่งในความคิดเห็นของประชาชนแล้ว แม่ชียังมิทางจะนำมาซึ่งรายได้อีกไม่น้อยก็คือการขายการจำหน่ายงานฝีมือต่าง ๆ ซึ่งงานเหล่านี้ก็เป็นงานที่แม่ชีใช้เวลาว่างหรือเวลาที่ทำการศึกษา เพื่อนำไปสอนแก่เยาวชนสตรีควบคู่กับการเผยแผร์ศาสนาอยู่แล้ว นอกจากจะนำเงินที่ได้มาเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวแล้ว ยังอาจแบ่งบางส่วนมาเป็นทุนในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ต่อไปได้อีกด้วย และมีเหล่าญาติโยมหรือประชาชนทั่วไปที่ยินดีจะช่วยซื้ออยู่ไม่น้อย เพราะต่างก็คิดว่าเป็นการร่วมทำบุญที่ยังมีผลตอบแทนได้กลับมาพร้อมอีก แต่แม่ชีบางท่านเห็นว่าถ้าหากมีการขยายขอบข่ายการสนับสนุนให้แม่ชีประดิษฐ์สิ่งของออกจำหน่าย จะมีผลทำให้แม่ชีมีเวลาในการศึกษาธรรมลดน้อยลง และจะยิ่งสร้างกิเลสเพิ่มแก่แม่ชีได้ แต่แม่ชีบางท่านก็เห็นว่าถ้าหากประชาชนให้การสนับสนุนงานฝีมือของแม่ชี ทำให้แม่ชีมีรายได้บ้างก็จะเป็นการช่วย

ลดจำนวนแม่ซีที่จะออกไปเรื่อย ๆ เพื่อนำมาใช้จ่ายส่วนตัวได้และยังเป็นการช่วยให้แม่ซีมีรายได้อีกบ้าง ซึ่งในเรื่องนี้ทางสถาบันแม่ซีไทยจะช่วยเหลือได้มาก เป็นต้นว่า การขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้การอบรมแม่ซีให้มีความรู้ในงานฝีมือใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้สอนควบคู่กับการสอนธรรมะแก่ประชาชน และเป็นหนทางนำมาสู่รายได้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวพร้อมด้วย และงานที่สำคัญที่ทางสถาบันควรจะทำอย่างยิ่ง ซึ่งทั้งแม่ซีและประชาชนต่างเห็นพ้องกันก็คือ งานประชาสัมพันธ์ให้ทั้งประชาชนและแม่ซีได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่ทางสถาบันฯ ได้ดำเนินไปและกำลังจะดำเนินต่อไปในอนาคต เพื่อให้ประชาชนและแม่ซีที่ยังไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ทราบผลงาน และทราบว่าแม่ซีสมาชิกได้ทำประโยชน์อะไรต่อสังคมบ้าง เพื่อจะได้เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อแม่ซี

จ) กรมการศาสนา จากการตีความว่าแม่ซีมิใช่่นักบวชในพุทธศาสนามีผลทำให้แม่ซีไม่ได้อยู่ในการควบคุมของกรมการศาสนา งบประมาณหรือความช่วยเหลือต่าง ๆ ก็จึงไม่ได้รับไปด้วย แต่จากความคิดเห็นของแม่ซีและประชาชนต่างเห็นพ้องกันว่ากรมการศาสนาควรได้เข้ามาควบคุมดูแลแม่ซี เพราะแม่ซีเป็นบุคคลที่มีส่วนต่อความเจริญหรือความเสื่อมของศาสนา รองลงมาจากพระสงฆ์และยังเป็นผู้ใกล้ชิดศาสนา มารองจากพระสงฆ์ กรมการศาสนาจึงควรจะยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องกับแม่ซีมิใช่ปล่อยให้ปล่อยปละละเลยดังเช่นปัจจุบัน อย่างน้อยก็ควรเข้ามาควบคุมในฐานะแม่ซีเป็นผู้อาศัยวัดและมีส่วนช่วยเหลือในการเผยแพร่ศาสนา แทนการตีความว่าแม่ซีมิใช่่นักบวชแล้วก็ไม่ให้ความสนใจอะไรเลย การให้ความช่วยเหลือก็มีหลายวิธีการดังเช่น การจัดอบรมแม่ซีแต่ละกลุ่มให้มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยเหลืองานทางด้านศาสนา วางระเบียบกฎเกณฑ์รวมทั้งข้อปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนการช่วยสอดส่องดูแลให้แม่ซีประพฤติตัวตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ และควรให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ในด้านความเป็นอยู่ โดยการจัดสรรงบประมาณให้บ้างในบางส่วน รวมทั้งคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เห็นว่าดีมีประโยชน์โดยการให้เงินอุดหนุนหรือจัดบุคคลากรมาให้การอบรม ตลอดจนการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่พอจะให้ความช่วยเหลือสนับสนุนได้

ในการปรับปรุงสถานภาพและบทบาทของแม่ซี หากบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นให้การช่วยเหลือสนับสนุน ย่อมเป็นที่เชื่อได้ว่าแม่ซีไทยจะได้รับการยอมรับมากขึ้น และจะเป็นกำลังสำคัญที่สามารถจะช่วยเหลือทำประโยชน์ได้ทั้งในด้านสังคมและศาสนา ซึ่งสังคมปัจจุบันจะหาบุคคลหรือหน่วยงานที่ทำประโยชน์ได้ทั้งสองด้านพร้อม ๆ กันได้ยาก แม้กระทั่ง

พระสงฆ์เองก็จะทำประโยชน์เน้นหนักไปในทางด้านศาสนาเสียมากกว่า เพราะสถานภาพของสงฆ์ไม่อำนวยต่อการจะช่วยเหลือทำประโยชน์ทางเศรษฐกิจสังคมได้มากนัก แม้ซีเองมีสภาพกำลังระหว่างนักบวชและบุคคลธรรมดา จึงมีสถานภาพที่จะช่วยทำประโยชน์ได้มาก ถ้าหากได้รับการสนับสนุนเพียงพอ และยังเป็น การเปิดทางหรือชักจูงให้สตรีได้มีโอกาสใกล้ชิดศาสนามากขึ้น

นอกจากการปรับปรุงสถานภาพของแม่ซีที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้ดีขึ้นแล้ว ยังมีผู้ที่ให้ความคิดเห็นว่าจะมีการพิจารณาทบทวนให้การบวชเป็นแม่ชีมาเป็นการบวชภิกษุณีสงฆ์ ซึ่งในเรื่องนี้ต่างฝ่ายต่างก็มีเหตุผลในการที่จะยังคงรูปอยู่ แต่การบวชเป็นแม่ชีกับการปรับปรุงให้เป็นการบวชภิกษุณีสงฆ์ดังต่อไปนี้

ฝ่ายที่เห็นด้วยกับการปรับปรุงให้การบวชแม่ชีเป็นการบวชภิกษุณี มีความเห็นว่าถ้ามีการบวชภิกษุณีก็ควรจะต้องมีการกำหนดเงื่อนไขในเรื่องคุณสมบัติของผู้ที่จะบวชได้ เสียก่อนในขั้นต้น เพื่อเป็นการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสม และจะทำให้มีแต่ผู้ที่เคร่งในธรรมวินัย มีความตั้งใจมุ่งมั่นจะบวชอย่างแท้จริงเท่านั้นที่บวชได้ เพื่อป้องกันความเสื่อมเสียหรือป้องกันมิให้อาศัยการบวชบังหน้าเพื่อหาผลประโยชน์ใส่ตน ซึ่งเงื่อนไขที่จะกำหนดก็อาจจะเป็นเรื่องการทดลองบวชขั้นต้นสักระยะหนึ่ง เพื่อดูว่าจะสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎระเบียบขั้นต้นได้หรือไม่ เช่นเดียวกับการบวชภิกษุณีในสมัยพุทธกาลที่สตรีที่มีความประสงค์จะบวช ก็จะต้องแสดงออกถึงความตั้งใจจริง สตรีที่ขาดการบวชโดยการประพฤติปฏิบัติตนในขั้นทดลองระยะหนึ่งจึงจะบวชเป็นภิกษุณีได้ ถ้าหากมีการปรับปรุงการบวชแม่ชีเป็นการบวชภิกษุณีขึ้นมา จะทำให้มีผู้สืบทอดและผู้นำทางศาสนามากขึ้น ช่วยให้มีการเผยแผ่ศาสนากว้างขวางขึ้น ทำให้การบวชของสตรีมีความหมายและมีความสำคัญ ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมพุทธศาสนาให้มีความเจริญมากขึ้นด้วย และทำให้การบวชของสตรีได้รับการปรับปรุงให้เป็นที่ยอมรับในสังคมมากขึ้น จนเป็นที่เชื่อได้ว่าถ้าหากนักบวชหญิงได้รับการยอมรับจากสังคมแล้ว โอกาสที่จะได้มาซึ่งผู้นำที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศหรือช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมย่อมมีเพิ่มมากขึ้น

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการจะให้พิจารณาทบทวนให้การบวชซีเป็นการบวชภิกษุณี มีความคิดว่าลำพังแต่ศีล ๘ การปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัดจริง ๆ ในหมู่แม่ชียังมีไม่มากนัก นอกจากศีล ๘ แล้วแม่ชียังมีข้อที่ต้องยึดถือปฏิบัติอีก ซึ่งถ้าหากปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดจริงก็หาผู้ที่เคร่งจริง ๆ ได้ไม่มากนัก เพราะไม่มีสถาบันใดคอยควบคุม นอกจากนี้แล้วเหตุผลที่สำคัญก็คือการปรับปรุงการ

บวชชีให้เป็นการบวชภิกษุณี แม้จะกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ไว้มากเพียงไรก็ตามย่อมเป็นการผิด
พุทธบัญญัติ เพราะการบวชภิกษุณีจะต้องอาศัยภิกษุณีที่ทำหน้าที่บวชให้ ซึ่งปัจจุบันภิกษุณีก็ได้สูญไปแล้ว
จึงไม่มีภิกษุณีที่จะมาทำการบวชให้ได้ นอกจากนี้ในปัจจุบันเป็นการยากที่จะหาผู้มีคุณสมบัติเพียงพอที่
จะมาบวชได้ และไม่แน่ใจว่าจะประพฤติปฏิบัติศีล ๓๑๑ ข้อ ซึ่งเป็นศีลของภิกษุณีได้หรือไม่ และแม้
ว่าในบางประเทศยังคงมีภิกษุณีอยู่ แต่ก็เป็นคนละเชื้อสายแม้ว่าจะเป็นศาสนาพุทธเช่นเดียวกัน
ฉะนั้นสิ่งที่ควรทำก็คือการปรับปรุงสถานภาพและบทบาทของแม่ชีให้ได้รับการยอมรับมากขึ้น และถือ
ว่าการเคร่งในการปฏิบัติธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่าวิธีการบวช เพราะการที่ประชาชนจะให้
การยอมรับนับถือนั้น ขึ้นอยู่กับว่าผู้ที่บวชนั้นมีความเคร่งครัดในการปฏิบัติธรรมมากน้อยและได้ทำ
ประโยชน์ต่อสังคมมากน้อย ดังนั้นถ้าหากเป็นเพียงแม่ชีแต่มีความประพฤติเคร่งในวินัยช่วยเหลือ
ทำประโยชน์ต่อสังคมไว้มาก คนก็จะให้การเคารพนับถือไปเองไม่จำเป็นต้องไปดิ้นรนหาทาง
ให้มีการปรับปรุงวิธีการบวชชีของสตรี ให้เป็นการบวชภิกษุณีแทน

